

โรงเรียนนายเรือ

หลักประกันความปลอดภัยของชาติทางทะเล

น.อ. จรินทร์ บุญเหมาะ

ผู้อำนวยการกองการเรือ และเดินเรือ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

ถึงเวลาเปลี่ยนแปลง ?

นับตั้งแต่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีขึ้นมากปกครองประเทศ ได้มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ขึ้นมามากมายโดยมีจุดประสงค์เพื่อนำความเปลี่ยนแปลงที่ดีมาสู่ประเทศไทย หนึ่งในนโยบายที่สำคัญและถือว่ามีพลังคือ การปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่มีการทำงานในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความคล่องตัว ประหยัด และสามารถสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของภาวะแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานระดับกระทรวงไปแล้วรวมสองครั้ง ยังคงเหลือเพียงกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานสุดท้ายที่จะต้องปรับโครงสร้างให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป โดยต้องทำให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน ๒๕๔๗

จากนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อ โรงเรียนนายเรืออันเป็นสถาบันผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลักของกองทัพเรือ ในขณะนี้เริ่มมีการหารือในหมู่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงในกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพต่าง ๆ ถึงความเป็นไปได้ในการรวมเอาหน่วยการศึกษาหลักของ ๓ เหล่าทัพคือ โรงเรียนนายเรือพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ รวมเข้าเป็นโรงเรียนรวมเหล่าของกองทัพ โดยมีแนวความคิดที่ว่าโรงเรียนทั้งสามเป็นหน่วยที่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นนี้ควรมีการวิเคราะห์ผลดีผลเสียอย่างถี่ถ้วนเสียก่อนการตัดสินใจใด ๆ ลงไป เพราะเรื่องนี้ย่อมมีผลกระทบต่อความปลอดภัยและมั่นคงของชาติ เนื่องจากนายทหารที่จบการศึกษาจากสถาบันโรงเรียนเหล่าต่าง ๆ คือองค์ประกอบหลักที่สำคัญยิ่งต่อการป้องกันประเทศ มิฉะนั้นเมื่อได้ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ถ้าเกิดผลเสียภายหลังก็คงไม่ต่างจากการ “เรือซ่อมของที่ทำงานได้ตั้งอยู่แล้ว”

ทำไมต้องเป็นโรงเรียนรวมเหล่า

ผู้มีความคิดเห็นสนับสนุนการรวมโรงเรียนสามเหล่าทัพเข้าเป็นโรงเรียนรวมเหล่าอาจกล่าวอ้างว่าโรงเรียนดังกล่าวจำเป็นต้องเกิดขึ้นด้วยเหตุผลตามที่จะได้นำมาวิเคราะห์ต่อไปดังนี้คือ

- เป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน
- ช่วยประหยัดงบประมาณ
- โรงเรียนรวมเหล่าสามารถผลิตนายทหารที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับการผลิตจากโรงเรียนเหล่าของสามเหล่าทัพเดิม
- ประเทศที่เจริญแล้วเช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และออสเตรเลียนำมาใช้แล้วได้ผลดี

เมื่อพิจารณาโดยผิวเผินโดยปราศจากการวิเคราะห์และไตร่ตรองให้ละเอียดรอบคอบแล้ว ประเด็นที่ยกขึ้นมาอ้างทั้ง ๔ ประการดูเสมือนเป็นข้อเท็จจริงที่เห็นกันอยู่ชัดเจนจนไม่อาจโต้แย้งได้ แต่ถ้าได้วิเคราะห์เจาะลึกลงไปแล้วสิ่งที่เห็นว่าเป็นข้อเท็จจริงอาจเป็นภาพลวงตาที่นำไปสู่การตัดสินใจที่มีพื้นฐานอยู่บนความรู้สึก จนเกิดผลกระทบต่อคุณภาพของนายทหารที่ผลิตออกมาจากโรงเรียนรวมเหล่า และอาจทำให้หลักประกันความปลอดภัยของชาติต้องสั่นคลอน

วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่หนึ่ง “เป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน”

ตามนโยบายปฏิรูประบบราชการที่รัฐบาลประกาศ มีเป้าหมายประการหนึ่งคือยุบหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ และประหยัด โดยให้หน่วยราชการ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ พิจารณาปรับโครงสร้างของตนเองเองเสนอรัฐบาลเพื่อพิจารณา หรือมิฉะนั้นรัฐบาลก็จะดำเนินการให้เสียเอง

ตามที่คุณเขียนได้ตรวจสอบจากข่าวสาร และบทความจากสื่อต่าง ๆ จนถึงขณะนี้ยังไม่พบข้อความใด ๆ ที่ระบุว่าให้กระทรวงกลาโหมยุบรวมโรงเรียนเหล่าทัพทั้งสามเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งตามการวิเคราะห์ของคุณเขียนแล้วเห็นว่าในส่วนของกระทรวงกลาโหม หน่วยงานที่ซ้ำซ้อนตามที่นายกรัฐมนตรีเอ่ยถึง ส่วนหนึ่งน่าจะหมายถึงหน่วยงานฝ่ายอำนวยการขนาดใหญ่ของกระทรวงกลาโหมที่ทำงานซ้ำซ้อนกับงานฝ่ายอำนวยการของกองทัพ มากกว่าที่จะหมายถึงโรงเรียนเหล่าทั้งสามซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของกองทัพที่ต่างผลิตบุคลากรเฉพาะทาง เพื่อเป็นกำลังหลักของแต่ละกองทัพที่มีลักษณะการทำสงครามต่างมิติกัน

ถ้าพิจารณาว่าโรงเรียนเหล่าทั้งสามเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ซ้ำซ้อนกันแล้ว มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ มหาวิทยาลัยเหล่านี้มีคณะซึ่งผลิตบัณฑิตที่สาขาวิชาเดียวกันออกมา เช่น วิศวกร แพทย์ เกษษกร และนักวิทยาศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น ย่อมเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันชัด ๆ เสียยิ่งกว่าโรงเรียนเหล่าสามเหล่าทัพที่ผลิตบัณฑิตออกมาทำหน้าที่เฉพาะทาง คือรบบนบก ในทะเล และในอากาศ โดยนัยต่าง ๆ ที่กล่าว มหาวิทยาลัยเหล่านี้จึงน่าจะยุบรวมกันเสียมากกว่าโรงเรียนเหล่าสามเหล่าทัพ แต่ก็มีได้เป็นไปเช่นนั้น

เนื่องจากเมื่อพิจารณานโยบายรัฐบาลปัจจุบันในด้านการศึกษา ปรากฏว่ามีการสนับสนุนและพยายามขยายการศึกษาของประเทศอย่างกว้างขวาง โดยให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ความเข้าใจว่ารัฐบาลต้องการให้มีการยุบรวมโรงเรียนเหล่าทัพ ทั้งสามเข้าด้วยกันจึงน่าจะเป็ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่สอง “ช่วยประหยัดงบประมาณ”

แนวความคิดในการรวมโรงเรียนเหล่าสามเหล่าทัพเข้าด้วยกันตามเสียงหลายกระแสที่ผู้เขียนได้รับทราบมาพอประมวลได้ว่าจะเป็นดังนี้คือ เมื่อนักเรียนจบการศึกษาจาก โรงเรียนเตรียมทหารแล้ว แทนที่จะแยกกันไปศึกษาตามโรงเรียนเหล่าของตนเองที่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ ตามระบบการศึกษาเดิม ก็เปลี่ยนไปเป็นเรียนรวมกันที่โรงเรียนรวมเหล่าเขาชะงอกที่กลายสภาพมาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าใช้เวลาเรียนที่นี้รวม ๔ ปี จบปริญญาตรีในสาขาวิชาทั้งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เหมือน ๆ กัน ส่วนในด้านวิชาทหารทั่วไปเรียนและฝึกพร้อมกัน วิชาทหารเฉพาะเหล่าแยกฝึกตามกองทัพในช่วงปลายภาคการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาและประดับยศแล้วแยกย้ายไปศึกษาเพิ่มเติมตามเหล่าทัพอีกกระยะหนึ่งก่อนที่จะบรรจุเข้าปฏิบัติงาน ในส่วนของกองทัพเรือตามแนวทางที่พิจารณากันไว้ในปัจจุบัน นายทหารที่จบหลักสูตรปริญญาตรีแล้วต้องเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติมอีก ๑ ปีที่ โรงเรียนนายเรือในหลักสูตรวิทยาการทหารเรือเพื่อให้มีความรู้พอเพียงที่จะปฏิบัติงานในเรือได้ วิเคราะห์ตามแนวทางที่กล่าวมานี้เห็นได้ว่ามีเพียงโรงเรียนเดียวที่จะถูกยุบคือ โรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนที่คงอยู่คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เปลี่ยนชื่อไปเป็นโรงเรียนรวมเหล่า และ โรงเรียนนายเรือที่ต้องคงอยู่เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นายทหารเรือ ที่เพิ่งจบการศึกษาจากโรงเรียนรวมเหล่า ส่วนโรงเรียนนายเรืออากาศเดิมก็ต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นที่ทำการ ของกองทัพอากาศโดยปริยาย

พิจารณาในแง่กำลังพลของนักเรียนเหล่าทัพต่าง ๆ ครูอาจารย์บางส่วนในกรณีของโรงเรียนนายเรือ และทั้งหมดในกรณีของ โรงเรียนนายเรืออากาศที่ย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนรวมเหล่าแล้ว เห็นได้คร่าว ๆ ว่างบประมาณที่ใช้อยู่เดิมแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย แต่เป็นเพียงการย้ายงบประมาณเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นโรงเรียนรวมเหล่าซึ่งก็คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดิมยังต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นราวสามเท่า และจัดหาที่พักเพิ่มเติมสำหรับครูอาจารย์ที่จะย้ายไปอยู่ใหม่ด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมตามที่วิเคราะห์มาทั้งหมดแล้วการเกิดขึ้นของโรงเรียนรวมเหล่าไม่น่าจะเป็นการประหยัดงบประมาณ แต่กลับเป็นการเพิ่มงบประมาณเสียด้วยซ้ำไป

วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่สาม “โรงเรียนรวมเหล่าผลิตนายทหารที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับที่ผลิตได้จากโรงเรียนเหล่าทัพเดิม”

การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะละไว้ในส่วนของนายทหารที่ผลิตจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และโรงเรียนนายเรืออากาศ เนื่องจากไม่คุ้นเคยพอที่จะพิจารณาได้ แต่จะวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่ผลิตได้จากโรงเรียนนายเรือเท่านั้น

บรรพบุรุษทหารเรือพร้าเน้นย้ำหลักการฝึกคนที่ว่า “เหล็กในคนสำคัญกว่าเหล็กในเรือ” ในสมัยที่ผู้เขียนเข้าเป็นนักเรียนนายเรือเมื่อยี่สิบกว่าปีมาแล้วก็ได้รับการสอนถึงหลักการดังกล่าว ซึ่งหมายความว่าผู้ปฏิบัติงานในเรือได้ต้องมีความแข็งแกร่ง อดทนได้ต่อสภาพความคับแคบ ความเป็นอยู่และการปฏิบัติงานที่ลำบาก มีความทนทะเล ปฏิบัติงานได้ไม่ว่าสภาพทะเลจะเลวร้ายเพียงใด โดยเฉพาะขณะที่ทำการรบด้วยแล้วผู้แข็งแกร่งเท่านั้นจึงยืนหยัดปฏิบัติภารกิจอยู่ได้ การปลูกฝังเหล็กในคนจำเป็นต้องได้รับการเพาะบ่มอย่างต่อเนื่องนับแต่ย่างก้าวเข้ามาในโรงเรียนนายเรือ จนกระทั่งวันสุดท้ายที่สำเร็จการศึกษา ออกไป ทั้งนี้เนื่องจากว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่ดำรงชีพอยู่บนบก การไปอาศัยและปฏิบัติงานในทะเลจึงเป็นสิ่งผิดธรรมชาติอย่างมาก การปรับตัวให้สามารถทำงานในทะเลได้เป็นอย่างดีจึงต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและยาวนานพอจึงจะสามารถ “เพาะเหล็กในคน” ได้ ซึ่งจะทำให้ได้ดังนี้ต้องมีการจัดสภาพการเรียน การสอนและภาวะแวดล้อมทุกขณะให้มีความรู้สึกเป็นชาวเรือตลอดช่วงระยะเวลา ๔ หรือ ๕ ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายเรือ เปรียบเทียบโดยอุปมา การเพาะบ่มที่ยาวนานพอควรนี้ ก็เสมือนกับการหมัก น้ำองุ่นให้เป็นไวน์คุณภาพดีจำเป็นต้องใช้เวลานานและกรรมวิธีละเอียดอ่อน แต่ถ้าเป็นการหมักใน ระยะเวลาสั้นผลผลิตที่ได้ก็แค่ไวน์คูลเลอร์ที่คุณภาพต่ำกว่า ในประเด็นนี้อาจมีผู้แย้งว่าไวน์หมักหลายปีหรือระยะสั้นก็ได้มาเหมือนกัน แต่แอลกอฮอล์ที่หมักระยะสั้นย่อมมีพิษตกค้างไม่พึงประสงค์มากกว่าที่ได้รับการหมักระยะยาวที่มีคุณภาพดีกว่าและไม่มีพิษตกค้าง

จากการวิเคราะห์ที่ผ่านมาข้างต้น ผู้เขียนจึงลงความเห็นว่าการผลิตนายทหารเรือหลักที่ได้รับความนิยมรับการปลูกฝังเพาะบ่มที่ยาวนานที่ โรงเรียนนายเรือจะให้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีกว่าการศึกษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบมนุษย์บนดิน ๔ ปี แล้วมาเร่งรัดฝึกให้เป็นมนุษย์ในเรือเพียง ๑ ปีก่อนออกปฏิบัติงานจริง ถึงแม้จะใช้งานได้แต่เราจะยอมเสี่ยงทดลองด้วยเดิมพันความปลอดภัยของชาติหรือถ้าเกิดสงครามขึ้นมาในอนาคต แต่ถ้ามีความคิดไว้ในหลายสิบปีข้างหน้าประเทศไทยไม่น่าจะมีสงครามทางเรือกับใคร คำตอบนี้ก็ไม่จำเป็น และกองทัพเรือก็ไม่จำเป็นต้องมีด้วยเช่นกัน

วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ ๔ “ประเทศที่เจริญแล้วเช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และ ออสเตรเลียนำมาใช้แล้วได้ผลดี”

เมื่อจะมีการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา ผู้สนับสนุนมักใช้สูตรสำเร็จโดยชี้ตัวอย่างจากประเทศที่พัฒนาแล้วว่ามี การปฏิบัติแล้วได้ผลดี โดยคิดว่าสามารถคัดลอกเอาไปใช้ได้เลย ไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขแวดล้อมของตนเสียก่อนจึงค่อยนำมาปรับใช้ ผลของการตามอย่างประเทศที่พัฒนาแล้วโดยไม่เคยตั้งคำถามใด ๆ เลย มีตัวอย่างให้เห็นชัดเจนที่สุดคือ “วิกฤติเศรษฐกิจของไทยในปี ๒๕๔๐” ที่จนถึงปัจจุบันสังคมไทยก็ยังเจ็บปวดกันอยู่ และไม่น่าจะลืมกันง่าย ๆ

ในแง่ของการพิจารณาให้เกิดโรงเรียนรวมเหล่าก็มีลักษณะทำนองเดียวกันที่ผู้สนับสนุนต้องชี้ตัวอย่างโรงเรียนรวมเหล่าของประเทศที่พัฒนาแล้วคือญี่ปุ่น สิงคโปร์ และออสเตรเลียว่านำมาใช้ได้ผลดีโดยไม่เคยหยุดคิดพิจารณาว่าโรงเรียนรวมเหล่าของประเทศเหล่านี้มีที่มาที่ไปอย่างไร และที่ว่าผลิตออกมาได้ผลดีนั้นทราบได้อย่างไร เพราะนับแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา ผลผลิตจากโรงเรียนรวมเหล่าในประเทศเหล่านี้ยังไม่เคยได้รับการทดสอบคุณภาพคือเข้าสงครามจริงเลย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยที่ส่งทหารเข้าสมรภูมิในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งในเกาหลี เวียดนาม ลาว และกัมพูชาเป็นต้น โดยอุปมาแล้วนายทหารที่จบจากโรงเรียนรวมเหล่าของประเทศเหล่านี้ก็คือสินค้าที่ผลิตเสร็จบรรจุหีบห่อไว้แต่ยังไม่ได้นำไปใช้งานเลย แล้วจะทราบว่ามีความพอดีได้อย่างไร

โรงเรียนนายเรือญี่ปุ่นตั้งขึ้นเป็นหลักเป็นฐานเมื่อปี ๒๔๓๖ ก่อนการสถาปนาโรงเรียนนายเรือไทย ๑๓ ปี โดยให้นายทหารเรืออังกฤษเป็นผู้เริ่มการสอน และจัดทำหลักสูตรให้ อาคารหลังแรกสร้างด้วยอิฐแดงที่นำเข้ามาจากประเทศอังกฤษ ควบคุมการก่อสร้างโดยวิศวกรอังกฤษ และถือเป็นสัญลักษณ์ ร่มใจของนายทหารเรือญี่ปุ่น หลักสูตรการศึกษาในสมัยจักรพรรดิฉินามีระยะเวลา ๔ ปี มีการปลูกฝังและเพาะบ่มให้เป็นชาวเรืออย่างเข้มข้น นายทหารที่จบการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ได้แสดงความสามารถ เป็นที่ประจักษ์หลายครั้ง การรบทางเรือสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่าง ญี่ปุ่น – สหรัฐฯ ในมหาสมุทรแปซิฟิก แสดงให้เห็นขีดความสามารถที่สูงยิ่งของกองทัพเรือญี่ปุ่น การที่ต้องพ่ายแพ้ในสงครามนั้น เพราะญี่ปุ่นด้อยกว่าสหรัฐฯทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ทำให้ไม่สามารถหาเครื่องจักรสงครามมาทดแทนกับที่สูญเสียไปได้ ต่างกับฝ่ายสหรัฐฯที่มีขีดความสามารถอย่างไม่จำกัด

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง สหรัฐอเมริกาได้เข้ามาจัดระเบียบให้ญี่ปุ่นอย่างเบ็ดเสร็จ โดยมีจุดประสงค์มิให้เป็นภัยคุกคามต่อตนเองอีกต่อไป เริ่มจากการเขียนรัฐธรรมนูญให้ใช้ จัดระเบียบสังคมให้เป็นไปตามแนวทางที่สหรัฐอเมริกาต้องการ โรงเรียนนายเรือญี่ปุ่นเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการจัดระเบียบที่ว่านี้ คือให้นักเรียนนายเรือญี่ปุ่นใช้เวลาศึกษาในโรงเรียนนายเรือ เพียงระยะสั้น ๆ จนไม่มีเวลาพอที่จะ “เพาะเหล็กในคน” วิธีการศึกษาแบบใหม่คือให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาทหารพื้นฐานที่โรงเรียนรวมเหล่าเป็นเวลา ๔ ปี จบการศึกษาแล้วเข้าศึกษาต่อที่ Officer Candidate School ของกองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลของญี่ปุ่น ซึ่งก็คือ โรงเรียนนายเรือเดิม

ใช้เวลาศึกษาเพียง ๑ ปี โดยรับจากนักเรียนรวมเหล่าประมาณ ๑๐๐ คน จากมหาวิทยาลัยและนายทหารชั้นประทวนอีก ๑๕๐ คน รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๕๐ คนต่อปี ส่วนจะได้ผลดีหรือไม่นั้นต้องรอดูสงครามทางเรือของญี่ปุ่นครั้งต่อไป

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีประชากรราวสองล้านกว่าคน มีสภาพเป็นเกาะ ฝั่งตะวันออกประชิดมาเลเซีย ฝั่งตะวันตกประชิดช่องแคบสิงคโปร์ซึ่งเป็นส่วนที่แคบมากที่สุดตอนหนึ่งของช่องแคบมะละกา และประจันหน้ากับเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย จากการบรรยายสรุปที่ผู้เขียนได้เข้ารับฟังเมื่อคราวไปเยี่ยมกองบัญชาการทหารเรือสิงคโปร์ที่แล้วกับหมู่เรือฝึกนักเรียนนายเรือ ได้ทราบว่า กองทัพเรือสิงคโปร์ มีกำลังพลทั้งสิ้นประมาณ ๔,๐๐๐ คน ภารกิจตามสภาพบังคับทางภูมิศาสตร์ของประเทศทำหน้าที่คล้ายตำรวจน้ำ และศุลกากรมากกว่าจะเป็นทหารเรือ อาวุธยุทโธปกรณ์ทันสมัยเพราะมีเศรษฐกิจที่ดี ตามสภาพของประเทศสิงคโปร์แล้ว การแยกตั้งโรงเรียนเหล่าสำหรับสามเหล่าทัพเป็นการไม่เหมาะสม และไม่จำเป็น เพราะประเทศมีลักษณะคล้ายเมืองใหญ่ ๆ เมืองหนึ่งเท่านั้น ถ้ามีสงครามใหญ่ระหว่างประเทศเกิดขึ้นสิงคโปร์น่าจะทำได้แค่นั่งไว้ไม่กี่ชั่วโมงเพื่อถ่วงเวลาให้พันธมิตรมาช่วย ถ้าถามว่าสิงคโปร์ มั่นใจในกองทัพเรือของตนหรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นที่ไม่มั่นใจ เพราะดูจากวิถีทัศนความยาวราว ๒๐ นาที ปรากฏมีภาพ ผู้บัญชาการกองเรือที่ ๗ ของสหรัฐอเมริกา ผู้บัญชาการหมู่เรือดำน้ำสวีเดน และ รองผู้บัญชาการทหารเรือออสเตรเลียสลับกันออกมาพูดคำซ้ำ ๆ กันว่า กองทัพเรือสิงคโปร์เป็น World Class Navy อยู่หลายครั้ง การที่ต้องให้ผู้อื่นมาช่วยรับรองตนเองนั้น แสดงถึงความไม่มั่นใจในตนเองอย่างเห็นได้ชัด

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๘ ผู้เขียนได้มีโอกาสไปร่วมสัมมนาทางวิชาการที่โรงเรียนรวมเหล่าออสเตรเลีย ที่เพิ่งกลายสภาพจากโรงเรียนเฉพาะเหล่ามาเป็นโรงเรียนรวมเหล่าได้ไม่นานหลายปีนัก จึงมีโอกาสได้สนทนากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าว ซึ่งแสดงความกังวลและสงสัยถึงคุณภาพของนักเรียนรวมเหล่าที่จบออกไปว่าจะมีคุณภาพดีเหมือนกับที่ผลิตจากโรงเรียนเหล่าเฉพาะหรือไม่

การเกิดขึ้นของโรงเรียนรวมเหล่าออสเตรเลียมาจากนโยบายของฝ่ายการเมืองที่ต้องการประหยัดงบประมาณที่ใช้จ่ายในกองทัพ ซึ่งการพิจารณาตั้งอยู่บนพื้นฐานทางยุทธศาสตร์ที่ว่าออสเตรเลียเป็นประเทศที่ไม่มีภัยคุกคามอย่างเด่นชัดจากต่างประเทศ กองทัพทำหน้าที่เพียงตรวจตรารักษาผลประโยชน์แห่งชาติและปฏิบัติงานตามที่รัฐบาลมอบหมาย ถ้ามีสงครามเกิดขึ้นจริงก็หวังความช่วยเหลือจากพันธมิตรสำคัญคือสหรัฐอเมริกา ซึ่งเคยช่วยมาแล้วครั้งหนึ่งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฝ่ายการเมืองในขณะนั้นยังพิจารณาต่อไปถึงความเป็นไปได้ในการยุบโรงเรียนรวมเหล่า และผลิตนายทหารจากการรับเอาผู้ที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเข้ามาศึกษาหลักสูตรนายทหารเป็นเวลาราว ๑ ปีที่ Officer Candidate School ก็จะได้นายทหารไว้ใช้โดยรัฐบาลไม่ต้องใช้จ่ายเงินสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษาแม้แต่สลึงเดียว ทำให้ประหยัดงบประมาณมากขึ้นไปอีก แต่จนถึงบัดนี้ยังไม่มีความคืบหน้าใด ๆ ในการดำเนินการ

ใจ เข้าใจว่าคงเลิกล้มความคิดไปแล้ว

มีประเด็นน่าสนใจที่ผู้เขียนคิดว่าน่าจะนำมาพิจารณาคือ ถ้าโรงเรียนรวมเหล่าเป็นทางเลือกที่ประหยัด ให้ผลดี และมีคุณภาพ ทำไมประเทศที่พัฒนาแล้วและมีกำลังทางเรือที่เกรียงไกรเช่น รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐฯ ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน ฯลฯ จึงไม่ยุบโรงเรียนนายเรือไปเป็นโรงเรียนรวมเหล่าศึกษา ร่วมกับเหล่าทัพอื่น แต่กลับมุ่งมั่นที่จะผลิตนายทหารเรือด้วยวิธีการแบบเดิม

กองทัพคือหลักประกันความปลอดภัยของชาติ

สมัยผู้เขียนเป็นนายทหารเด็ก ๆ เคยได้รับคำถามจากเพื่อนที่เป็นพลเรือนว่าทหารทำอะไรในยามปราศจากสงคราม ผู้เขียนก็ตอบว่าหน้าที่ยามสงบของทหารคือการฝึกและเตรียมการให้พร้อมสำหรับสงคราม เพื่อนผู้เขียนจึงสรุปว่าการใช้งบประมาณของกองทัพในยามสงบก็คือความสูญเปล่า เพราะไม่สร้างผลผลิตใด ๆ ให้แก่ประเทศ ทำเอาผู้เขียนถึงกับอึ้งไปทีเดียว แม้ผู้เขียนจะพยายามอธิบายว่าทหารต้องเตรียมพร้อมไว้ตลอดเวลาจะรอให้สงครามเกิดก่อนไม่ได้ ก็ยากที่จะให้เพื่อนยอมรับอย่างไม่มีข้อกังขา จนกระทั่งผู้เขียนมาได้ยินคำอุปมาของนายกรัฐมนตรี ที่ได้ตอบประเด็นการใช้งบประมาณทางทหารยามสงบว่าเหมือนการจ่ายเบี้ยประกันภัยจากอุบัติเหตุ ซึ่งเป็นคำอธิบายที่ชัดเจนปราศจากข้อสงสัยโดยสิ้นเชิง

ถ้าเปรียบเทียบความมั่นคงปลอดภัยของชาติเหมือนกับรถยนต์คันหนึ่ง การทำประกันอุบัติเหตุไว้ย่อมทำให้เกิดความอุ่นใจ และช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ การประกันภัยรถยนต์มีหลายประเภท เช่น ประกันภัยชั้น ๑ ชั้น ๓ หรือประกันภัยตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นการประกันชั้นต่ำสุด ผู้เป็นเจ้าของรถยนต์ราคาสูงมักทำประกันภัยแบบชั้น ๑ ส่วนผู้ประกันภัยชั้นต่ำสุดคือผู้ต้องการประหยัดหรือคิดว่าไม่น่าจะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น แต่เมื่อเกิดอุบัติเหตุใหญ่ ๆ ขึ้นแล้วมักจะคิดกันว่าทำไมเราไม่ประกันภัยชั้น ๑ เสียแต่แรก การใช้งบประมาณป้องกันประเทศก็เช่นเดียวกัน ถ้าจ่ายเล็กน้อยพอให้มีกองทัพก็ไม่ต่างกับการประกันภัยรถยนต์ชั้นต่ำตามกฎหมาย แล้วฝากความมั่นคงปลอดภัยของชาติไว้กับโชคชะตาว่าไม่น่าจะมีสงครามเกิดขึ้น แต่ความปลอดภัยของประเทศเป็นสิ่งที่ไม่อาจประนีประนอมได้ งบประมาณที่ใช้จ่ายไปกับโรงเรียนนายเรือเพื่อผลิตนายทหารหลักอันเป็นรากแก้วของกองทัพเรือเปรียบเสมือนการจ่ายเงินประกันภัยชั้นหนึ่งอันเป็นหลักประกันความปลอดภัยของชาติในทะเล

ประเด็นละเอียดอ่อนของการเกิดโรงเรียนรวมเหล่า

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และ โรงเรียนนายเรือเป็นสถาบันหลักที่เก่าแก่ของประเทศ ได้รับการสถาปนาขึ้นด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่มีพระราชประสงค์จะให้กองทัพไทยมีนายทหารไทยที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำป้องกันประเทศ จากอริราชศัตรูได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพานายทหารต่างชาติเช่นในกาลก่อน ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิด

โรงเรียนทั้งสองด้วยพระองค์เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้พระราชทานนามของพระองค์ให้กับโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า ยิ่งความปลาบปลื้มแก่ศิษย์แห่งสถาบันนี้เป็นอย่างยิ่ง การเปลี่ยนโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า เป็นโรงเรียนรวมเหล่าย่อมมีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งต่อนามสถาบัน และภารกิจ ตั้งเดิมที่เคยกำหนดไว้แต่ครั้งกระโน้น จึงต้องมีการพิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

๑. นเรศ, น.ท. “หากโรงเรียนนายเรือถูกนำไปรวมเป็นโรงเรียนรวมเหล่า”, วารสารโรงเรียนนายเรือ, เม.ย. – มิ.ย.๕๖ .
๒. Dean, Lt., “Eta Jima : Hollowed Halls”, Proceeding; March, 1983.
๓. Larson, Adm., “Service Academies : Critical to Our Future”, Proceeding; October,1995.